

HÅKAN NESSER

Berättelse om herr Roos

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Av Håkan Nesser har tidigare utgivits:

Det grovmaskiga nätet 1993
Borkmanns punkt 1994
Återkomsten 1995
Barins triangel 1996
Kvinna med födelsemärke 1996
Kommissarien och tystnaden 1997
Kim Novak badade aldrig i Genesarets sjö 1998
Münsters fall 1998
Carambole 1999
Flugan och evigheten 1999
Ewa Morenos fall 2000
Svalan, katten, rosen, döden 2001
och Piccadilly Circus ligger inte i Kumla 2002
Kära Agnes! 2002
Fallet G 2003
Skuggorna och regnet 2004
Från doktor Klimkes horisont 2005
Människa utan hund 2006
En helt annan historia 2007

På annat förlag:

Koreografen 1988

www.albertbonniersforlag.se

ISBN 978-91-0-011827-3

© Håkan Nesser 2008

ScandBook AB, Falun 2008

Inledande anmärkning

Städerna Kymlinge och Maardam existerar inte i verkligheten. Det gör däremot den rumänske författaren Mircea Cartarescu, som citeras på några ställen i föreliggande bok.

”Hela livet har jag längtat efter
ett ställe som det här.”

Per Petterson *Ut och stjäla hästar*

I.

1

Dagen innan allt förändrades hade Ante Valdemar Roos en syn.

Han gick med sin far i en skog. Det var höst och de höll varandra i hand; solljuset silade in genom högt belägna tallkronor, de följde en upptrampad stig som slingrade mellan lingonristuvor och mossiga stenar. Luften var hög och klar, här och var luktade det svamp. Han var väl fem eller sex, på avstånd hördes fåglar ropa och skallet från en hund.

Här har vi Gråmyren, sa hans far. Här brukar älgen stå.

Femtiotal var det. Fadern hade skinnväst och en rutig keps, nu tog han av den, släppte sonens hand och torkade sig i pannan med skjortärmen. Plockade fram pipa och tobak och började stoppa.

Se dig omkring, Valdemar, min pojk, sa han. Bättre än så här blir aldrig livet.

Aldrig bättre än så här.

Han var inte säker på om det verkligen hade hänt. Om det var ett riktigt minne eller bara en bild som flöt upp ur det förflutnas gåtfulla brunn. En längtan tillbaka till någonting som kanske aldrig funnits.

Just idag, mer än femtio år senare, satt han på en solvarm sten bredvid sin bil, han blundade mot solen och det var inte lätt att avgöra vad som var sanning och vad som var sken. Det var augusti, det var en halvtimme kvar av lunchrasten; hans far hade dött 1961 när Valdemar bara varit

tolv år gammal, minnesbilderna bar ofta på ett sådant här skimmer av idyll och svunnenhet. Han brukade tänka att det inte vore så konstigt om det aldrig ägt rum. Ett och annat. I så fall.

Men de där orden hade klingat äkta, det kändes inte som om han skulle ha uppfunnit dem själv.

Bättre än så här blir aldrig livet.

Och kepsen och västen mindes han tydligt. Han var fem år yngre än jag är nu när han dog, tänkte han. Femtiofyra, han blev inte äldre än så.

Han drack ur det sista av kaffet och gick och satte sig bakom ratten. Lutade sätet så långt bakåt det gick och blundade igen. Tryckte ner sidorutan så att den ljumma vinden kom åt honom.

Sova, tänkte han, jag hinner sova en kvart.

Kanske får jag syn på den där stunden i skogen igen. Kanske kommer något annat vackert till mig.

Wrigmans Elektriska tillverkade termosar. Från starten i slutet av fyrtioalet och något årtionde framåt hade inriktningen legat mot olika elektriska produkter, såsom fläktar, hushållsassistenten och hårtorkar, men från och med mitten av sjuttioalet hade man producerat termosar. Förändringen kom sig framförallt av att grundaren, Wilgot Wrigman, praktiskt taget gått upp i rök i samband med en transformatorbrand i oktober 1971. Sådant kan ge dåligt renommé åt en elfirma. Folk glömmer inte så lätt.

Men namnet behölls, det fanns de som menade att Wrigmans Elektriska var ett begrepp. Fabriken låg ute i Svartö ett par mil norr om Kymlinge, man hade ett trettioal anställda och Ante Valdemar Roos hade arbetat som ekonomichef sedan 1980.

Tjugoåtta år vid det här laget. Fyrtiofyra kilometer i bil varje dag; om man också räknade med fyrtiofyra arbetsveckor om året – för den vackra balansens skull om inte annat – och fem dagar i veckan, så blev det 271 040 kilometer, vilket motsvarade jorden runt ungefär sju gånger. Den längsta resa Valdemar gjort i sitt liv hade gått till den grekiska ön Samos, det var andra sommaren med Alice, tolv år bort vid det här laget. Sägna vad man vill om tiden, gick gjorde den i alla fall.

Men det fanns också en annan sorts tid; Ante Valdemar Roos brukade ibland föreställa sig att det faktiskt existerade två vitt skilda tidsbegrepp.

Den tid som rusade iväg – som lade dagar till dagar, rynkor till rynkor och år till år – den kunde man inte göra så mycket åt. Det var bara att hänga med efter förmåga, som unghundar efter en löptik och flugor efter ett koarsle.

Med den andra tiden, den återkommande, var det dock någonting annat. Den var långsam och segdragen till sin karaktär, ibland rentav stillastående, åtminstone kunde det tyckas så; som de tröga sekunderna och minuterna när man stod på sjuttonde plats och väntade vid rött ljus i korsningen Fabriksgatan-Ringvägen. Eller när man vaknade en halvtimme för tidigt och för sitt liv inte kunde somna om – bara ligga på sida i sängen, iaktta väckarklockan på nattygsbordet och växa in i gryningen.

Och den var guld värd, denna händelselösa tid, ju äldre han blev desto tydligare framstod det.

Pauserna, brukade han tänka, det är i pauserna mellan händelserna – och medan isen lägger sig över sjön en natt i november, om man vill vara en smula poetisk – som jag hör hemma.

Sådana som jag.

Han hade inte alltid tänkt på det viset. Bara det sista decenniet ungefär. Kanske hade det smugit sig på, men han blev medveten om det – det formulerades i ord – vid ett speciellt tillfälle. Det var en dag i maj för fem år sedan, när bilen plötsligt dog mitt emellan Kymlinge och Svartö. Det var på morgonen, någon minut efter att han passerat vägskälet vid Kvartofta kyrka. Valdemar blev stående vid vägkanten, prövade att starta några gånger men där fanns inte tillstymmelse till liv. Han ringde först till Red Cow och meddelade att han skulle bli sen, därefter till Assistance, som lovade att vara hos honom med en utbytesbil inom en halvtimme.

Det gick en och en halv, och det var under dessa nitio minuter, medan Valdemar satt där bakom ratten och iakttog fåglarna som flög under den höga majmorgonhimlen, ljuset som hovrade över åkrarna och ådrorna på sina händer, där hans blod pumpades runt med hjälp av hans trogna gamla hjärta, som han förstod att det var i sådana här stunder hans själ boade sig ett utrymme i världen. Just i dessa stunder.

Han brydde sig inte om att bärgningsbilen dröjde. Han stördes inte av att Red Cow ringde och frågade om han var på rymmen typ. Han kände inget behov av att tala med sin hustru eller med någon annan människa.

Jag borde ha varit en katt istället, hade Ante Valdemar Roos tänkt. Ja, fy fan, en tjock bondkatt i solskenet på en ladugårdsbacke, det hade varit någonting, det.

Han tänkte på katten nu också, när han vaknade och såg på klockan. Lunchtimmen var över om fyra minuter, hög tid att bege sig tillbaka till Wrigmans.

Det tog inte mer än två, han hade hittat den här skyd-

dade gläntan utefter en obefaren skogsväg ett par stenkast från fabriken för ett år sedan. Ibland promenerade han hit, men oftast tog han bilen. Han tyckte om att sova en kvart och då var det skönt att bara luta ner ryggstödet och törna in. En sovande karl på marken i skogsbrynet kunde ha väckt oråd.

Personalrummet på Wrigmans Elektriska omfattade styvt femton kvadratmeter, det var klätt i mörkbrun linoleum och lila laminat och efter att ha tillbringat en oändlighet av lunchtimmar i det, hade Ante Valdemar Roos en natt haft en dröm om att han var död och hade kommit till helvetet. Det var 2001 eller 2002, djävulen hade tagit emot honom personligen, hade stått och hållit upp dörren för den nyanlände gästen med sitt karaktäristiska, sardoniska leende, och utrymmet därinnanför hade varit just matrummet på Wrigmans. Red Cow hade redan suttit i sitt vanliga hörn med sin mikrade pasta och sina horoskop och hon hade inte ens lyft blicken och nickat åt honom.

Från och med nästa dag hade Valdemar övergått till att äta smörgås, yoghurt och kaffe vid sitt skrivbord. Banan och ett par pepparkakor som han förvarade i översta högra hurtslådan.

Och numera, åtminstone vid tjänlig väderlek, tog han alltså gärna bilen för att slippa ifrån helt och hållet under en timme eller femtio minuter.

Red Cow tyckte att han var konstig, det stack hon inte under stol med. Men det gällde inte bara hans lunchvanor och han hade lärt sig att inte bry sig om henne.

Det var förresten likadant med de andra. Nilsson och Tapanen och Walter Wrigman själv. De som befolkade kontoret; han förstod att de tyckte att han var en svår typ, han hade hört Tapanen använda just det uttrycket när han

samtalade med någon på telefon och trodde att han var oavlyssnad.

Ja, du vet den där Valdemar Roos är en svår typ, man får tacka sin skapare för att man inte behöver vara gift med en sån.

En sån? Valdemar parkerade på sin vanliga plats bredvid den sönderrostade containern som de pratat om att frakta bort sedan mitten av nittioalet. Tapanen var inte mer än två år yngre än han själv och hade jobbat nästan lika länge på Wrigmans. Hade fyra barn med samma kvinna men var frånskild sedan en tid. Spelade på hästar och hade de senaste artonhundra veckorna påstått att det bara var en tidsfråga innan han kammade hem storkovan och tog sin hand ifrån den här förbannade, malättna firman. Han var alltid nogga med att säga det så att Walter Wrigman hörde det, och verkställande direktören brukade vända på portionsnusen, stryka med handen över flinten och förklara att ingenting skulle kunna glädje honom mer. Ingenting.

Valdemar hade aldrig tyckt om Tapanen, inte ens på den tiden han fortfarande tyckte om folk. Det fanns någonting småsint och elakt över honom; Valdemar brukade tänka att han tillhörde den där sorten som svek sina kamrater i skyttegraven. Han visste inte riktigt vad det betydde och inte var han fått bilden ifrån, men den vidlådde Tapanen på samma naturliga sätt som en vårta vidlåder ett vårtsvin.

Men Nilsson hade han gillat. Den kutryggige norrlänningen tillbringade visserligen det mesta av tiden ute på vägarna, men då och då satt han på sin plats till höger om Red Cows glasbås. Han var inte mer än fyrtio, numera vill säga, förr var han ännu yngre; han var tystlåten och vänlig, var gift med en ännu tystlåtnare kvinna från Byske eller om det var Hörnefors. De hade fem eller sex barn och var

medlemmar i någon frikyrka, Valdemar kunde aldrig lära sig vilken. Nilsson hade börjat på Wrigmans något halvår före millennieskiftet; tagit över efter Lasse med benet, som omkommit under ledsamma omständigheter i samband med en fiskeolycka bortåt Rönninge.

Han hade ett allvar, Nilsson, en gråaktig, lavliknande egenskap som mindre förstående själar, till exempel Tapanen, skulle ha kallat tråkighet, och hur gärna Valdemar än skulle ha velat det, så kunde inte han heller erinra sig att Nilsson någon enda gång kommit med något som skulle kunna kallas en lustighet. Det var till och med svårt att säga om han någonsin skrattat under sina snart tio år på Wrigmans Elektriska.

Så någonting sa det väl också om Ante Valdemar Roos, om han tyckte om en sådan som Nilsson. Eller hade tyckt om, som sagt. Förr i tiden.

Den där bilden av promenaden med fadern hängde kvar, hursomhelst. De höga raka tallstammarna, tuvorna med lingonris, de våta svackorna med älggräs och pors. När han åter kommit på plats bakom skrivbordet och knäppt igång datorn, var det som om faderns ord gick runt på en ljudslinga i huvudet på honom. Om och om igen utan uppehåll.

Bättre än så här blir aldrig livet.

Aldrig bättre än så här.

Eftermiddagen förflöt i dysterhetens tecken. Det var fredag. Det var i augusti. Rötmanadens tid och sommaren hängde kvar, den första arbetsveckan efter semestern var snart till ända och den närmaste framtiden låg utstakad som en hopplöst malplacerad järnvägsräls: kalas hos hustru Alices bror och svägerska i Kymlinge kyrkby.

Det var en tradition. Fredagen efter andra torsdagen i augusti åt man kräftor hos Hans-Erik och Helga Hummelberg. Konstens alla regler; man satte på sig kulörta små hattar, drack minst sex sorters öl och hemkryddat brännvin och slurpade kräftor med allt vad därtill hörer. De brukade vara ett dussin, plus minus något par, och Valdemar hade somnat i soffan de tre senaste åren.

Inte på grund av överbruk av starka drycker, av leda snarare. Han orkade med att konversera, vara lagom rapp i truten, intressera sig för allt möjligt esoteriskt fjant i två-tre timmar ungefär, sedan var det som om luften gick ur honom. Han började vantrivas som en säl i en öken. Gick på toaletten en halvtimme, om ingen märkte att han varit borta brukade han unna sig en halvtimme till; sitta där på en främmande brunlackerad toaletsits med byxor och kalsonger nerkavade runt vristerna och fundera på hur han skulle bära sig åt om han en dag bestämde sig för att ta livet av sig. Eller döda sin hustru. Eller rymma till Katmandu. Han hade lärt sig att använda den s.k. barntoaletten i tonåringarnas del av huset, de var ändå aldrig tillstädes under föräldrarnas festande och här kunde han sitta ostörd och oälskad under ett moln av pessimistiska funderingar så länge han önskade.

Men det måste vara något fel, han hade tänkt på det förra året, något allvarligt fel på själva livet, om man i sitt ungefärligen sextionde år inte kunde hitta bättre lösningar än att gå på kalas och låsa in sig på toaletten.

Så vad göra? tänkte han när arbetsveckan plötsligt var över och han åter satt sig bakom ratten. *Vad göra?* Slå näven i bordet? Deklarera motstånd och vänligt men bestämt förklara att han inte tänkte följa med till Hans-Erik och Helga?

Varför inte? Varför inte helt fermt berätta för Alice att han tyckte lika illa om hennes bror och hans anhang, som han tyckte om rapmusik och bloggar och löpsedlar, och att han aldrig mer tänkte sätta sin fot i deras kvasiintellektuella pjoltersällskap?

Medan han körde de tjugotvå kilometerna tillbaka till Kymlinge, studsade dessa spörsmål fram och åter i det ödsliga tomrummet i hans huvud. Han visste att de var fiktiva, inte på riktigt; det rörde sig bara om det vanliga fega protesterandet som pågick mer eller mindre kontinuerligt inuti honom. Frågor, formuleringar och giftiga fraser, som aldrig någonsin tog sig ut över hans blodfattiga läppar och som inte tjänade något annat syfte än att göra honom ännu mera modfälld och dyster.

Jag är död, tänkte han när han passerade det nya Coop-centret ute i Billundsberg. I alla väsentliga avseenden är det mindre liv i mig än i en krukväxt av plast. Det är inte dom andra det är fel på, det är mig.

Sju timmar senare satt han verkligen på toaletten. Förutsägelsen hade slagit in till punkt och pricka, med det lilla tillägget att han var berusad. Av pur leda och i ett försök att gjuta mening i tillvaron hade han druckit fyra snapsar, en större mängd öl samt två eller tre glas vitt vin. Han hade också berättat en lång historia om en hora från Odense för hela sällskapet, men när han kom fram till poängen visade det sig tyvärr att han glömt bort den. Sådant händer i de bästa familjer, men kvinnan i ett nytt par – en blonderad, storbystad psykoterapeut med rötter i Stora Tuna – hade betraktat honom med ett professionellt leende och han hade sett hur Alice bet ihop tänderna så att hennes käkar vitnade.

Han visste inte hur länge han hade suttit på den brunlackerade ringen, men klockan visade på kvart i ett och han trodde inte att han hade slumrat till. Enligt Ante Valdemar Roos erfarenhet var det mer eller mindre omöjligt att sova på en toalettstol. Han spolade, kom på fötter och rättade till klädseln. Sköljde kallvatten i ansiktet några gånger och försökte kamma de tunna testar som fortfarande växte här och där på hans oregelbundna huvud i något slags mönster. Snodde en klick tandkräm och gurglade sig.

Därefter vacklade han försiktigt ut från toaletten och satte kurs mot det stora vardagsrummet, där spansk gitarrmusik blandades med högljudda röster och glättade skratt. Om ingen annan gått och gömt sig, borde de vara elva stycken därinne, tänkte Valdemar; ett helt fotbollslag av människor i yngre och övre medelålder, framgångsrika, slagfärdiga och välförtjänt berusade.

En plötslig tvekan kom över honom. Med ens kände han sig påtagligt gammal, genuint misslyckad och inte ett dugg slagfärdig. Hans hustru var elva år yngre än han själv, alla de övriga i gänget var mellan fyrtio och femtio, frågan var om inte psykoterapeuten fortfarande befann sig på trettio-talet. För egen del hade han bara några månader fram till sextioårsdagen.

Jag har ingenting att säga till någon enda av dem, tänkte han. Ingen av dem har något att säga till mig.

Jag vill inte vara med längre, jag vill på sin höjd vara en katt.

Han såg sig omkring i hallen. Den gick i vitt och aluminium. Där fanns inte ett enda föremål som intresserade honom. Inte en enda jävla liten pinal som han skulle ha plockat med sig om han varit en inbrottstjuv. Det var för sorgligt.

Han vände på klacken, smög ut genom ytterdörren och möttes av den svala klargörande nattluften.

Aldrig värre än så här, tänkte han.

2

Klockan halv ett följande dag satt Ante Valdemar Roos i soffan i vardagsrummet och försökte läsa tidningen.

Det lyckades inte över hövan. Texten flimrade. Hans huvud kändes som någonting som blivit kvar alldeles för länge i ugnen. Med magen var det inte mycket bättre ställt, och någon sorts illvillig tussilago växte i utkanterna av hans synfält.

Hans hustru Alice hade inte talat med honom på hela morgonen, men yngsta dottern Wilma hade – just innan bägge två slank ut genom dörren – förklarat att de skulle iväg och shoppa några timmar. Hon var sexton, kanske tyckte hon lite synd om honom.

Äldsta dottern Signe stod ute på balkongen och rökte. Varken Wilma eller Signe var Valdemars riktiga barn, de hade ingått i Alicepaketet när de gifte sig för elva år sedan. Då hade de varit fem och nio. Nu var de sexton och tjugo. Det var en viss skillnad, tyckte Valdemar. Man kunde inte gärna påstå att det blivit enklare med tiden. Det gick knappast en dag utan att han bad till den högre makt han egentligen inte trodde på, att Signe skulle få någonting ur vagnen och flytta hemifrån. Hon hade pratat om det i åtminstone tre år, men ännu hade det inte kommit till skott.

För sin personliga del hade Ante Valdemar Roos ett köttsligt barn. En son vid namn Greger, han hade tillkommit i ett förvirrat första äktenskap med en kvinna som hette

Lisen. Det var inget vanligt namn ens på den tiden och han brukade tänka att hon antagligen inte varit någon särskilt vanlig kvinna heller. Inte på det hela taget och inte i någon tid.

Numera var hon död. Hade omkommit under en bergsbestigningsexpedition i Himalaya två år före millennieskiftet. Tanken hade varit, om han förstått saken rätt, att hon skulle nå den ena eller den andra toppen just på sin femtioårsdag.

De hade varit gifta i sju år, då hade hon erkänt att hon haft en annan man vid sidan om under nästan hela denna tid, och de hade skilts åt utan större åthävor. Greger hade hon tagit med sig när hon flyttade till Berlin, men Valdemar hade umgåtts en del med pojken under hans uppväxt.

Inte mycket men en del. Skollov och semestrar... en fjällvandring och ett par resor; en regnig vecka i Skottland, bland annat, och fyra dagar på Skara sommarland. Nuförtiden var Greger i yngre medelålder och bodde i Maardam, där han arbetade på bank och hängde ihop med en färgad kvinna från Surinam. Valdemar hade aldrig träffat henne men sett henne på bild, de hade två barn och till Greger brukade han skicka e-mail med tre eller fyra månaders mellanrum. Sista gången han såg honom var på Lisens begravning på en blåsig kyrkogård i Berlin. Det hade gått tio år sedan dess.

Signe kom in från balkongen.

”Hur mår du?” frågade hon.

”Bra”, sa Valdemar.

”Du ser hängig ut.”

”Gör jag?”

”Mamma sa att det blev lite mycket igår.”

”Äsch”, sa Valdemar och tappade tidningen i golvet.

Hon satte sig i fåtöljen mitt emot honom. Justerade frottéhandduken som hon virat om håret. Hon hade sin stora gula badrock på sig, han förstod att hon hunnit med en dusch före första morgonblosset.

”Hon säger att du försvann från kräftkalaset.”

”Försvann?”

”Ja.”

Han plockade upp tidningen och kände hur det dunkade till i pannan när han böjde sig framåt. Tussilagorna frodades ymnigt.

”Jag... tog en promenad.”

”Ända från kyrkbyn?”

”Ja. Det var en fin kväll.”

Hon gäspade. ”Jag hörde när du kom hem.”

”Jaså?”

”Bara tio minuter efter mig faktiskt. Halv fem.”

Halv fem? tänkte han och en våg av illamående drog igenom honom. Det var väl ändå inte möjligt?

”Det tar en stund utifrån kyrkbyn”, sa han. ”Som sagt.”

”Typ”, sa Signe och flinade. ”Och sen var du inne på Prince och drog ett par öl. Tog säkert också en stund.”

Han insåg att det stämde. Signe var lika välinformerad som alltid. Han hade gått förbi en krog på Drottninggatan, sett att den var öppen och slunkit in. Han visste inte att den hette Prince, men plötsligt kom han ihåg att han suttit vid en blank bardisk och druckit öl. Pratade med en kvinna också, hon hade haft stort rött hår, en palestinasjal eller i varje fall någon sorts rutigt huckle, och kanske hade han bjudit henne på en drink också. Eller två. Om han mindes rätt hade hon haft ett mansnamn tatuerat på insidan av underarmen. *Hans?* Nej, *Hugo*, var det visst? Usch, tänkte Ante Valdemar Roos.

”Cilla, min kompis, såg dig. Du var lite packad, sa hon.”

Han valde att inte kommentera. Bläddrade i tidningen istället och låtsades ointresserad av samtalet. Som om det inte bekom honom.

”Hon sa också att du var femton år äldre än nån annan i lokalen. Skatan du satt och pratade med kom tvåa.”

Han hittade sportsidorna och började läsa resultat. Signe satt tyst några sekunder och glodde på sina naglar. Sedan reste hon sig äntligen.

”Mamma är lite sur, eller hur?” sa hon och försvann in på sitt rum utan att vänta på svar.

Denna dagen ett liv, tänkte Ante Valdemar Roos och slöt ögonen.

Under de tidiga eftermiddagstimmarna passade han på att ta en tupplur, och när han vaknade vid fyrtiden kunde han till sin förvåning konstatera att han var ensam hemma. Var Wilma och Signe höll hus stod skrivet i stjärnorna, men Alice hade lämnat en lapp på köksbordet.

Är hos Olga. Kommer nog sent. A

Valdemar knycklade ihop papperet och kastade det i soppåsen. Tog två huvudvärkstabletter och drack ett glas vatten. Tänkte ett ögonblick på Olga, hon var ryska och en av hans hustrus otaliga väninnor. Hon var mörkögad, talade långsamt och lite mystiskt med en djup röst som nästan låg i barytonläge, och han hade en gång drömt att han haft samlag med henne. Det var en mycket tydlig dröm, de hade legat i ett hav av ormbunkar, hon hade ridit honom och hennes svarta, långa hår hade dansat i vinden; han hade vaknat alldeles innan det gick för honom, vaknat

av att Alice startade dammsugaren bara en halvmeter från sängen och frågade om han var sjuk eller vad det var med honom.

Det var några år sedan men han hade svårt att glömma de där ormbunkarna.

Han öppnade kylskåpsdörren och funderade på om han förväntades laga middag till flickorna. Kanske, kanske inte. Där fanns ingredienser nog för att åstadkomma en rudimentär pasta; han beslöt att vänta och se. Den ena eller den andra skulle väl dyka upp vad det led, kanske skulle de föredra om han gav dem var sin hundralapp så att de kunde fylla krävorna ute på stan istället. Man kunde aldrig så noga veta.

Han letade fram tipskupongen och sjönk ner framför teven.

Föga anade Ante Valdemar Roos i denna stund att hans liv stod inför en genomgripande och ödesdiger förändring.

Just denna urbota fåniga formulering skulle under de närmast följande veckorna då och då dyka upp i huvudet på honom, och varje gång skulle han komma att le åt den med all rätt i världen.

Det var hans far som börjat med raden. Innan han hängde sig hade han gått till tobaksaffären på Gartzvägen i K- och lämnat in samma enkelrad under åtta års tid. Varje onsdag före klockan arton, ibland hade Valdemar fått följa med.

Samma rad? brukade den flegmatiske tobakshandlare Pohlgren fråga.

Samma rad, svarade fadern.

De flesta som tippade, hade Valdemar förstått, prövade gärna lyckan med fem eller åtta rader, eller med ett litet sy-

stem, men Eugen Roos nöjde sig med en enda rad.

Förr eller senare, min pojk, förklarade han, förr eller senare slår den in. När man minst anar det, det gäller bara att ha tålmod.

Tålmod.

Efter faderns död hade Valdemar tagit över, redan onsdagen efter olyckan hade han gått in till Pohlgren, fyllt i den enda raden på kupongen och betalat de 40 öre det kostade på den tiden.

Och sedan hade han fortsatt; vecka efter vecka, år efter år. När Tipstjänst utökade från tolv till tretton matcher, hade Valdemar också utökat. Från en till tre rader. Den trettonde matchen helgarderade han.

Samma rad sedan 1953, således. Ibland funderade han på om det var något slags världsrekord. Det rörde sig ändå om mer än femtio år vid det här laget, ett ansenligt stycke tid hur man än såg på saken.

Det märkliga var att varken han eller fadern någonsin vunnit en krona. Tjugotvå gånger hade han haft nio rätt; tre gånger tio, men vid inget av tillfällena hade tiorna givit någon utdelning.

Tålmod, brukade han tänka. Om jag ger raden i arv till Greger kommer han att bli miljonär en vacker dag.

Han föll i sömn en stund i fåtöljen, det gick inte att undvika. Mellan andra halvlekens tjugonde och fyrtiofjärde minut ungefär, men han var klarvaken lagom till resultatredovisningen. Fortfarande var han ensam i lägenheten, han sträckte sig efter pennan och tänkte att om han inte fick bli katt i nästa liv, kanske han åtminstone kunde begära att få bli ungarl.

Och sedan, medan världen gick sin gilla gång, medan

oberäkneliga vindar blåste från alla möjliga hörn och ingenting eller allting ägde rum eller inte ägde rum, tickade underverket igång.

Match efter match, resultat efter resultat, tecken efter tecken; Valdemars första tanke när det hela var färdigt, var att han faktiskt suttit och övervakat hela proceduren. Att det var på honom – och på denna noggranna övervakning – det kom an. Han brukade inte göra det, eller åtminstone var det ytterst sällan han tittade på Tipsextra numera; oftast nöjde han sig med att kontrollera raden på text-tv eller i söndagens eller måndagens tidning. Konstatera att det blivit fyra eller fem eller sex rätt som vanligt och att det bara var att ta nya tag.

Tretton.

Han smakade på ordet. Uttalade det högt för sig själv.
Tretton rätt.

Plötsligt var han inte säker på att han var vaken. Eller att han ens var vid liv. Skymningen i rummet och i lägenheten kändes inte riktigt verklig, som en svepning mera, kanske hade han rentav dött; förutom teven var inte en enda ljuskälla tänd och för första gången lade han också märke till att det regnade ute i världen och att himlen över Kymlinge var mörk som nylagd asfalt.

Han nöp sig i näsvingen, harklade sig högt och ljudligt, vickade på tårna och efter att ha uttalat sitt namn och födelsennummer med klar och fast stämma, drog han en försiktig slutsats om att han varken sov eller var död.

Sedan kom utdelningen.

En miljon...

Han fick en spark av huvudvärken, spärrade upp ögonen och lutade sig närmare teveapparaten.

En miljon niohundrafemtio...

Telefonen ringde. Alexander Graham Bell, go and play with yourself, tänkte Ante Valdemar Roos. Man kunde fråga sig varför just en sådan fras, på ett främmande språk dessutom, infann sig i hans konvalescerade hjärna, men så var det i alla händelser och snart skulle den vara både bortblåst och bortglömd.

En miljon niohundrafemtiofyrtusen etthundratjugo kronor.

Han hittade fjärrkontrollen, stängde av teven och satt alldeles stilla i fåtöljen i tio minuter. Om inte mitt hjärta stannar nu kommer jag att leva tills jag blir hundra, tänkte han.

När Alice kom hem från besöket hos Olga hade klockan hunnit bli halv tio på kvällen, och Valdemar hade i alla avseenden återhämtat sig.

”Jag ber om ursäkt för igår”, sa han. ”Jag fick ett par snapsar för mycket.”

”*Fick?*” sa Alice. ”Jag trodde du *tog* dem?”

”Må så vara”, sa Valdemar. ”Det blev lite för mycket, hur som helst.”

”Är inte flickorna hemma?”

Han ryckte på axlarna. ”Nej.”

”Wilma ringde på min mobil och lovade vara hemma till nio.”

”Jaså?” sa Valdemar. ”Nej, ingen av dem har varit hemma på hela kvällen.”

”Har du tagit hand om tvätten?”

”Nej”, sa Valdemar.

”Vattnat blommorna?”

”Inte det heller”, erkände Valdemar. ”Jag har inte känt mig riktigt kry, som sagt.”

”Jag antar att du inte ringt Hans-Erik och Helga och bett om ursäkt heller.”

”Det är riktigt”, sa Valdemar. ”Jag har försummat det också.”

Alice gick ut i köket, han följde efter henne, eftersom han ville se vartåt det skulle utveckla sig.

”Vet du”, sa hon. ”Vet du att ibland gör du mig så ledsen att jag nästan bara vill lägga mig ner och dö? Förstår du det?”

Ante Valdemar Roos tänkte efter.

”Det var inte meningen”, sa han. ”Inte min mening att jag skulle gå därifrån. Men det var en sån skön kväll och så tänkte jag att...”

”Den där historien du berättade, tycker du den passade bra i sammanhanget?”

”Jag vet att jag glömde bort poängen”, tillstod han. ”Men den är faktiskt ganska rolig. Jag kommer ihåg hur det ska vara nu, om du vill så kan jag...”

”Det räcker, Valdemar”, avbröt hon. ”Jag orkar inte mer just nu. Vill du verkligen fortsätta vara gift med mig?”

Han satte sig ner vid bordet men hon stod kvar och såg ut genom fönstret. Ingenting hände på en lång stund. Han bara satt där med armbågarna skavande på bordsskivan medan han stirrade på den lilla halvdöda hemtrevnaden och de två små saltkaren som de köpt på Västerlånggatan under en regnig Stockholmshelg för sju-åtta år sedan. Eller ett saltkar och ett pepparkar rörde det sig om, förstås. Alice stod med sin breda bak vänd mot honom, och han tänkte att det var just på denna omfångsrika kroppsdel deras äktenskap vilade. Ja, så var det faktiskt. Hon var visserligen inte mer än fyrtioåtta fyllda, men det var inte lätt att hitta en ny partner när man var tjugo kilo överviktig, inte i

dessas tider så tydligt präglade av utseende och ytlighet och slankhet – och kanske inte i några andra tider heller. Han visste att ingenting skrämde henne mer än att tvingas leva ensam.

Ekvationen hade varit skriven och uträknad redan när de gifte sig. Valdemar hade varit tio år för gammal, i gengäld hade Alice varit tjugofem kilo för tung; ingen av dem hade någonsin uttalat denna trista sanning, men han var övertygad om att hon var lika medveten om den som han var.

I samma sannings dystra namn – kunde man också konstatera medan man ändå bara satt och skavde med armbågarna och väntade – hade dock Alice gått ner en del kilon under den tid de varit gifta, Valdemar hade inte blivit yngre i motsvarande grad.

”Vi har inte älskat på över ett år”, sa hon nu. ”Tycker du att jag är så motbjudande, Valdemar?”

”Nej”, sa han. ”Men jag tycker att jag själv är motbjudande, det är där skon klämmer.”

Han funderade hastigt på om det var sant eller bara fyndigt, och det gjorde antagligen Alice också, för hon vände sig om och betraktade honom med ett lite sorgligt och lite forskande uttryck i blicken. Såg ut att överväga att säga någonting ytterligare, men så drog hon en djup suck och försvann ut i tvättstugan.

Två miljoner, tänkte Ante Valdemar Roos. Med tolvorna måste det bli över två miljoner. Vad i helvete ska jag ta mig till?

Och plötsligt dök den där bilden av fadern i skogen upp i hans perforerade medvetande. Ännu en gång; han stod där med pipan i handen och hans ansikte tycktes komma närmare, och när Valdemar slöt ögonen kunde han se hur

faderns läppar rörde sig. Som om han ville meddela sig med sin son.

Va? tänkte han. Vad är det du vill säga, pappa?

Och faktiskt, i samma stund som han hörde sin hustru starta torktumlaren, kunde han också höra faderns röst. Svag och avlägsen tog den sig fram genom alla de svunna årtiondenas brus, ändå var den omisskännlig – och tydlig nog för att han utan svårighet skulle uppfatta budskapet.

Nästa vecka behöver du inte lämna in raden, min pojk, sa han.

Och du behöver inte ha tålamod längre.